

Nuchtere registratie van een meervoudigpersoonlijkheidssyndroom

'Installation for 9 personalities in 1 body' in Kunsthalle Lophem

(tijd) - In de Kunsthalle Lophem in Loppem-Zedelgem loopt een tentoonstelling waarin Marie Julia Bollansée een videoportret gemaakt heeft van een vrouw die lijdt aan een meervoudigpersoonlijkheidssyndroom. De interesse voor psychische stoornissen is niet uit de wereld van de actuele kunst weg te branden.

Het Klarafestival van Vlaanderen staat in het teken van de waanzin; in de kunstmanifestatie 'Speelhoven' in Aarschot worden tekeningen getoond, gemaakt door geestesgestoorden; en nu is er de installatie rond persoonlijkheidsstoornissen in Kunsthalle Lophem in Loppem-Zedelgem bij Brugge. Het werk 'Installation for 9 personalities in 1 body' is op een eenvoudige manier opgevat. We zien negen videoprojecties van om en bij de zeven minuten die naast elkaar en simultaan geprojecteerd worden. Op elk scherm heeft een en dezelfde vrouw die lijdt aan een meervoudigpersoonlijkheidssyndroom een andere gedaante van haar gespleten identiteit aangenomen. De vrouw spreekt bijvoorbeeld over 'Jan-zijn-vrouwje' wanneer ze, in nachtkleed en in bed, liefkozende bewegingen maakt, of ze heeft het over een 'oergeest' die haar fysieke agressie oproept. De kunstenaar heeft zich bij dit werk hoofdzakelijk als observator opgesteld. Bollansée wou van deze vrouw, een persoonlijke kennis van haar, een respectvol portret maken en liet bij de selectie van de beelden dan

ook fragmenten weg die aanleiding zouden kunnen geven tot een exotische lezing.

Doorsnee

Afgaand op de namen die deze vrouw aan elk aspect van haar identiteit geeft, zou men 'Installation for 9 personalities in 1 body' kunnen lezen als het beeld van de meervoudige aspecten waaruit elke doorsnee identiteit bestaat. Met namen als 'Moeder-Kop' of 'Jan-zijn-vrouwje' kan men het werk zelfs op een feministische manier lezen, waarbij het dan gaat om de verschillende rollen die een moeder/vrouw aanneemt. Vanuit dat licht bekeken, zou het echter een weinig overtuigend werk zijn, omdat de beleving van de vrouw duidelijk pathologische vormen vertoont. In de manier waarop de vrouw in zichzelf gekeerd is, wordt de grens met een leefbare normaliteit overschreden. Elke afzonderlijke projectie bevestigt het autistische karakter van de stoornis. Ook de bloedernstige regressie naar meer kinderlijke

vormen van gedrag wijst eerder op de onleefbaarheid dan op een voor de persoon en de omgeving draaglijke vorm van anders zijn.

De aandacht van kunstenaars voor psychische stoornissen is niet nieuw. Dit thema nam een hoge vlucht vanaf de 19de eeuw. Getuige daarvan het 'Portret van een kleptomaan' uit 1908 van Théodore Géricault in het Museum voor Schone Kunsten in Gent. Voor de 19de eeuw zou men mensen zoals in het werk van Géricault en Bollansée vermoedelijk gewoon 'bezeten' hebben genoemd. Bij beide kunstenaars treedt een sterke vorm van 'vermenselijking' op. Die vermenselijking wordt bij Bollansée verder doorgedreven door de licht adorerende ondertoon van Géricault weg te laten en een koel beschouwende blik in de plaats te stellen.

Met die benadering sluit Bollansée aan bij een bredere tendens in de actuele kunst. Waar enkele jaren geleden een kunstenaar zoals Tony Oursler in een video-installaties een fenomeen als 'multiple personality disorder' bewerkte in een verhalende vorm met maatschappijkritische intenties, beperken kunstenaars als Marie Julia Bollansée en Sven Augustijnen zich tot een observerende en registrerende rol. Augustijnen maakte met 'Johan' en 'François' video's die sterk verwant zijn met het werk van Bollansée. Augustijnen filmde mensen die lijden aan afasie, een onvermogen tot

'Installation for 9 personalities in 1 body': een simultane projectie van verschillende persoonlijkheden. (RV)

taalgebruik door een hersenletsel. Zowel Bollansée als Augustijnen maakt gebruik van een realistische videostijl waarin de interactie tussen het onderwerp en de kunstenaar tot een minimum gereduceerd worden. Ze hanteren de camera als een wetenschappelijk instrument, waardoor het resultaat vooral als een vorm van diagnose functioneert. De vrouw uit het werk van Bollansée wordt geen 'freak', maar blijft een normaal aandoend mens die lijdt onder een zware psychische pathologie. Het is een

visie waarin de aandoening zoveel mogelijk gerationaliseerd wordt.

Jeroen LAUREYNS

'Installation for 9 personalities in 1 body' van Marie Julia Bollansée, nog tot 25 sep. in de Kunsthalle Lophem, Torhoutsesteenweg 52A, 8210 Loppem-Zedelgem. Open van wo. tot za. van 14 tot 18u., of op afspraak. Inlichtingen: tel. 0477-832.370, www.kunsthallelophem.be